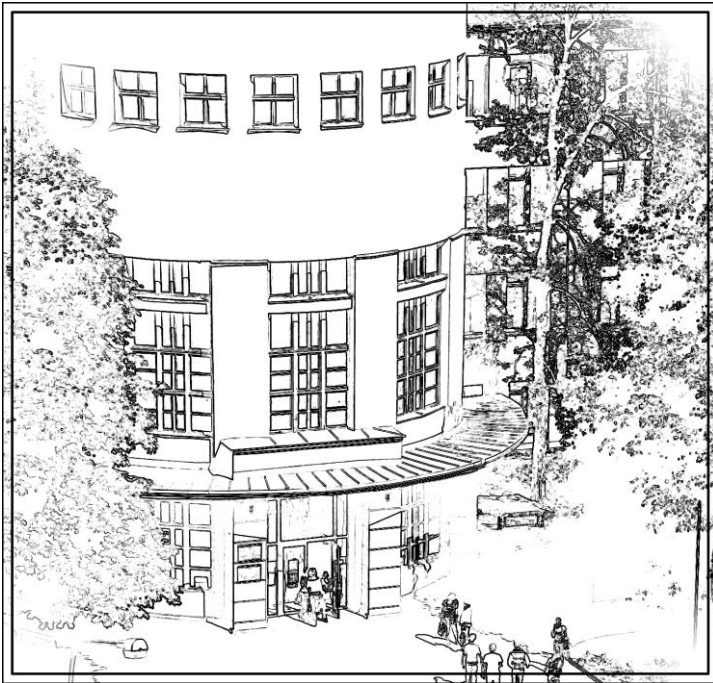

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ БІОЛОГІЇ ТА МЕДИЦИНИ

2012

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Державний заклад «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
Факультет природничих наук
Кафедра анатомії, фізіології людини та тварин

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ БІОЛОГІЇ ТА МЕДИЦИНИ

*Збірник наукових праць
за матеріалами X Міжрегіональної наукової конференції*

17 – 18 травня 2012 року, м. Луганськ

Луганськ
ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»
2012

УДК 572.7+611(08)
ББК 28.7
A43

Редакційна колегія:

Клімочкіна О. М., доктор медичних наук, професор
Виноградов О. А., доктор медичних наук, професор
Виноградов О. О., кандидат медичних наук, доцент

Актуальні питання біології та медицини :
A43 зб. наук. пр. за матеріалами X Міжрегіональної наук.
конф., 17 – 18 травня 2012 р., м. Луганськ. –
Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»,
2012. – 114 с.

У збірнику представлено матеріали X Міжрегіональної наукової конференції «Актуальні питання біології та медицини».

Рекомендовано для студентів, аспірантів, викладачів та науковців, які займаються медично-біологічними проблемами.

УДК 572.7+611(08)
ББК 28.7

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка» (протокол № 12 від 22 червня 2012 р.)*

© Колектив авторів, 2012

© ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2012

Особливості сезонної мінливості біохімічних показників крові у чоловіків і жінок Самчук В. А., Боярчук О. Д., Скрипник Н. М., Черняк К. О.	76
Морфометричні показники сичуга у гібридів підродини <i>Bovinae</i> Самчук В. А., Стекленьов Є. П.	79
Лікування артеріальної гіпертензії при хронічній хворобі нирок Семеген-Бодак Х. В., Беседіна А. С.	82
Изучение типов дневной работоспособности у студентов-медиков с целью оптимизации режимов обучения и отдыха Сичанова Е. В., Санина Е. В., Солёная Т. Н.	83
Вплив індивідуально-типологічних властивостей ВНД на адаптивні реакції організму в умовах фізичних навантажень Скрипник Н. М., Іванюра І. О., Раздайбедін В. М., Лисенко С. Г., Боярчук О. Д.	85
Этапы структурных изменений мышц задних конечностей крыс при деиннервации Топка Э. Г., Царёв А. А., Кошарный В. В., Абдул-Оглы Л. В.	87
Залежність кінетичних параметрів Na^+, K^+-активованого, Mg^{2+}-залежного гідролізу АТР лімфоцитами периферичної крові хворих на ревматичні захворювання від співвідношення концентрації йонів Na^+ і K^+ Фафула Р. В., Воробець З. Д.	89
Методика инъекции артериальных сосудов большого мозга и мозжечка ртутью Фоминых Т. А., Дьяченко А. П.	90

незначною; загального білірубину, АСАТ навесні, а креатиніну взимку – середньою, а інших показників значною, особливо АЛАТ, АСАТ й α -амілази крові. Весною мінливість більшості біохімічних показників крові у досліджених чоловіків зменшилась.

Таким чином, отримані нами результати свідчать про сезонні коливання біохімічного складу крові й активність її гомеостатичної функції як у досліджених чоловіків, так і жінок, але ці коливання мають й статеві відмінності.

УДК 599.735.51:591

Морфометричні показники сичуга у гібридів підродини *Bovinae*

Самчук В. А., Стекленъов Є. П.

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
Біосферний заповідник «Асканія-Нова»

При гібридизації дикої форми бантенга з домашньою коровою в Асканії-Нова було отримано близько 400 особин гібридів першого й четвертого покоління. Встановлено, що бантенгові гібриди першого покоління добре розвинуті. У них часто проявляється гетерозис як в пре- так і в постнатальний період. У гібридів другого й третього покоління, отриманих при схрещуванні гібридних самок з самцями домашньої корови гетерозис зберігається, а при схрещуванні з самцями бантенга – зникає. Якісні показники м'ясної та молочної продуктивності гібридів першого покоління значно переважали показники тварин червоної степової породи. Нажаль, розведенню гібридів «у собі» заважає неплідність гібридних самців. Схожа картина спостерігається й при гібридизації бізонів з домашньою коровою. Аналіз внутрішньовидових, міжвидових й більш віддалених схрещувань показує, що при використанні гібридів перших двох варіантів схрещувань були отримані нові

високопродуктивні й одночасно невибагливі до умов утримання гібридні форми, породи й породні групи сільськогосподарських тварин. Крім того, гібридизація це один із факторів мінливості рослинних і тваринних організмів й має певне значення як метод наукового дослідження процесів еволюції, видоутворення, спадковості. При проведенні порівняльної характеристики між дикими тваринами, їхніми домашніми родичами та гібридами можна з'ясувати унікальні властивості, які мають дикі тварини, втрати й надбання внаслідок доместикації їх домашніх родичів та гібридів.

На розвиток тварин та їх продуктивність значною мірою впливають умови утримання та якість харчування. Відомо, що спеціалізоване харчування, яке властиве жуйним відрізняється своїми можливостями до засвоєння їжі. Складний шлунок різних видів і форм жуйних має спільні макро- і мікроморфологічні ознаки, що не виключає й міжвидових та індивідуальних відмінностей. Дикі жуйні краще засвоюють низькоякісний рослинний корм й зберігають масу тіла та життєздатність у несприятливих умовах або у зв'язку із сезонними змінами. Шлунково-кишковий тракт жуйних формується під значним впливом якості і складу кормів під час переходу з молока на рослинну їжу, проте визначальну роль відіграють генетичні механізми онтогенезу.

Сичуг безпосередньо контактує з їжею й бере участь в процесах травлення, тому можна зазначити, що вивчення особливостей його розвитку і будови у різних видів та гібридних форм сприятиме кращому розумінню процесів травлення й адаптації у жуйних.

Метою цієї роботи є дослідження мінливості морфометричних показників розвитку сичуга у бантенгових й бізонячих гібридів з домашньою коровою різних поколінь.

У дослідях були використані шлунок 42 гібридів бантенга, бізона і домашньої корови. Тварини знаходились в умовах напіввільного утримання в Асканії-Нова. Гібриди вирощувались на ручному випоюванні незбираним материнським молоком. З місячного віку тварин підкормлювали сіном і концентратами.

Абсолютну масу шлунка і його відділів визначали шляхом зважування, попередньо звільнивши їх від хімусу й жиру. За абсолютними даними визначали індекси відносного розвитку сичуга: забезпеченість маси тіла масою сичуга у проміле (‰) від загальної маси тіла; маси сичуга у відсотках (%) від загальної маси шлунка; відношення маси передшлунків до маси сичуга. Для статистичного аналізу використовували непараметричні методи.

За результатами порівняльного аналізу морфометричних показників сичуга встановлено, що забезпеченість маси тіла масою сичуга була найменшою у дорослих бантенгових і бізонячих гібридів F_1 , отриманих у схрещуваннях із сірою українською породою, а при схрещуванні з червоною степовою – показники виявилися більшими. У подальших поколіннях гібридів, при зростанні долі крові бантенга, зберігається така ж тенденція порівняно з гібридами з більшою долею крові домашньої корови червоної степової породи. Гібриди, отримані при схрещуванні бантенгів і бізонів з сірою українською породою мали найменшу забезпеченість тіла масою сичуга.

Маса сичуга у відсотках від загальної маси шлунка виявилась більшою у дорослих бантенгових гібридів з червоною степовою породою як у першому так, здебільшого, і в наступних поколіннях, а у гібридів домашньої корови з бізонами цей показник менше, що вказує на видові й породні відмінності ролі передшлунків й сичуга в травленні жуйних.

Співвідношення маси передшлунків і сичуга також характеризує особливості морфофункціонального забезпечення травлення у шлунку жуйних. Цей показник був більшим у гібридів $\frac{1}{2}$ бізона $\times$ $\frac{1}{2}$ сірої української й $\frac{1}{2}$ бізона $\times$ $\frac{3}{16}$ бантенга $\times$ $\frac{5}{16}$ червоної степової порівняно з іншими дослідженими гібридами.

Слід відзначити, що така тенденція спостерігалась у дорослих тварин. У новонароджених гібридів забезпеченість маси тіла масою сичуга була найбільшою, а його відносна маса у складі шлунка в декілька разів перевищувала відповідні

показники у дорослих гібридів. Цей факт та співвідношення передшлунків і сичуга вказують на визначальну роль сичуга в травленні в перинатальний період та на значний перерозподіл процесів травлення у тварин в подальшому, особливо під впливом переходу на рослинну їжу.

УДК 616.12-008.331.1-06:616.61-036.11-08

Лікування артеріальної гіпертензії при хронічній хворобі нирок

Семеген-Бодак Х. В., Беседіна А. С.

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

За офіційними даними поширеність хронічної хвороби нирок (ХХН) в Україні становить близько 900 випадків на 100 тис. населення, захворюваність – 80 випадків на 100 тис. Враховуючи результати міжнародних епідеміологічних досліджень, згідно яких поширеність ХХН у світі становить 7 – 10 %, статистичні дані в Україні занижені щонайменше на порядок. Це ж стосується і стадійності захворювання.

Для ранньої діагностики ХНН найкращим методом залишається визначення швидкості клубочкової фільтрації (ШКФ) та визначення мікроальбумінурії, хоча в Україні цей спосіб не є рутинним. Доказана ефективність лікування хворих із ХНН, спрямованого на контроль глікемії та артеріального тиску (АТ). Цільовим тиском є 130 / 80 або 125 / 75 мм рт. ст. при протеїнурії більше 1 г/л. Обґрунтованою є комплексна агресивна антигіпертензивна терапія із застосування блокаторів ренін-ангіотензинової системи, що спрямована не тільки на зниження АТ, але й на захист органів-мішеней.

Проведений аналіз лікування артеріальної гіпертензії у хворих із ХНН (стадія III – мікроальбумінурії). Порівнювані за віком та початковими показниками АТ пацієнти були поділені на 2 групи. Хворі першої групи (n = 36, середній вік